Školní vzdělávací program pro školní družinu

Školní družina při ZŠ Vranov nad Dyjí, okres Znojmo,
příspěvková organizace Komenského stezka 157,
Vranov nad Dyjí, okres Znojmo. IČO 71013032

Platnost od 1. září 2012

zpracovala Dagmar Hromadová
vychovatelka ŠD

Obsah

- Charakteristika ŠD
- Program výchovy a vzdělávání
- Cíle
- Kompetence
- Formy a obsah
- Časový plán
- Materiální podmínky
- Ekonomické podmínky
- Personální podmínky
- Možná rizika, která ovlivňují a narušují výchovně vzdělávací činnost
- Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných
- Hygiena a bezpečnost v ŠD
- Závěr

Přílohy:
- Vnitřní řád ŠD
- Režim dne ŠD

Charakteristika ŠD

ŠD je zaměřena na aktivní odpočinek dětí v době mimo školní vyučování. Každý den je naplňován jinou výchovnou, činností, která navazuje na Školní vzdělávací program školy. Je provozována s ohledem na spontánní činnost dětí a s přihlédnutím na dojíždějící děti.
Školní družina má jedno smíšené oddělení, v případě potřeby se zřizuje 2. oddělení.

Program výchovy vzdělávaní

- Vychází z RVP a ŠVP naší školy, z kapitoly „Člověk a jeho svět“. Je uspořádán do pěti tematických okruhů: Místo, kde žijeme
  Lidé kolem nás
  Lidé a čas
  Rozmanitosti přírody
  Člověk a jeho zdraví
- Všemi těmito oblastmi se prolínají průřezová témata.
- Program je tvořen dle polohy a podmínek školy s přihlédnutím na dojíždění žáků
- ŠVP je otevřený dokument, který se může v průběhu roku doplnit nebo upravit

Cíle ŠD

- Usnadnit žákům přechod z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného a pravidelného vzdělávání
- Utvářet pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- Rozšiřovat slovní zásobu, pojmenovávat pozorované skutečnosti a zachytit je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech, vést tak žáky k všestranné a účelné komunikaci
- Poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, vést žáky ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání
- Přiměřeně věku vést žáky k poznání světových a evropských kulturních tradic a hodnot jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku
- Utvářet ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.
Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, ale různými způsoby se prolínají a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání.
Pro etapu zájmového vzdělávání v ŠD jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

1.) kompetence k učení
2.) kompetence k řešení problémů
3.) kompetence komunikativní
4.) kompetence sociální a interpersonální
5.) kompetence občanské
6.) kompetence k trávení volného času

1.) Kompetence k učení

Dítě se učí s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí.

2.) Kompetence k řešení problémů

Dítě si všímá dění i problémů, problém se učí pochopit, rozlišuje správná a nesprávná řešení, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, spontánně přichází s novým řešením, nachází shodné a odlišné znaky. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

3.) Kompetence komunikativní

Dítě ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, účinně se zapojuje do diskuze, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i k okolnímu prostředí řečí, gestem. Využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá.

4.) Kompetence sociální a interpersonální

Dítě se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5.) Kompetence občanské

Dítě si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, váží si tradice a kulturního dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, šetrně se chová k životnímu prostředí.

6.) Kompetence k trávení volného času

Dítě umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

Formy a obsah

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového charakteru; zahrnujeme do nich také práci vlastních zájmových útvarů, kterou může ŠD nabízet.

Příležitostné akce nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to např. besídky, slavnosti, návštěva divadelních představení, tvůrčí dílny, projektové dny.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu, zařazují se po fyzické či psychické zátěži.

- Stolní hry
- Společenské hry
- Individuální odpočinek na koberci
- Poslech relaxační uvolněné hudby
- Skupinové klidové hry
- Poslech pohádky, písničky
- Četba časopisů, knih z místní knihovny
- Aktivní odpočinek – vycházky do blízkého okolí, na fotbalové hřiště, pobyt na zahradě, pobyt v lese
- Společenská komunikace – posloucháme jeden druhého a diskutujeme o problémech

Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil.

- Aktivní hry – skákání gumy, míčové hry, kolektivní pohybové a soutěživé hry
- Soutěže ve třídě i v přírodě (podle počasí)
- Vycházky zaměřené na ekologickou a dopravní výchovu
- Spontánní sportovní aktivity

Zájmové činnosti rozvíjí osobnost dítěte, umožňuje jeho seberealizaci. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost.

- **Pohybové a tělovýchovné aktivity** jsou pohybové dovednosti (chůze, běh, protahování, napodobování pohybu zvířat, ovládání míče). Řadí se sem aktivní uplatnění osobní hygieny, znalost pravidel pohybových her a základů sportovních her, zásady fair play a soupeření, spolupráce. Zařazujeme sem tělovýchovné chvilky.
- **Rukodělné činnosti** spočívají zejména v rozvoji jemné motoriky dítěte. Podílejí se na tvořivosti, dítě získává praktické dovednosti.
    - Práce s drobným a přírodním materiálem
    - Práce s modelovací hmotou
    - Práce s papírem
    - Práce s textilem
    - Práce se stavebnicemi a stavebnicovými prvky
- **Esteticko-výchovné činnosti** jsou zaměřeny na rozvíjení výtvarného, hudebního, literárního a dramatického projevu.
    - **Výtvarné** – přináší dětem radost a uspokojení. Pro děti je velmi důležité vidět, jak jejich práce zkrášlují prostory družiny a školy a působí radost ostatním.
        - Kresba tužkou, rudkou, uhlem, perokresba
        - Malba temperou, vodovými barvami, písková malba
        - Experimenty s barvou – rozfoukávání barev, zapouštění do mokrého či jinak připraveného podkladu, míchání barev
        - Netradiční výtvarné techniky – ubrousková technika, krakelování, aj.

        - Práce s drobným materiálem – korálky, kraslice, skořápky z ořechů
        - Koláže z papíru i jiných matriálů
        - Plastická a prostorová tvorba
        - Kulturní tradice – literatura, besedy, výstavy
    - **Hudební**
        - Zpěv s doprovodem i bez doprovodu
        - Dětské tance
        - Nápodoba pohybem
        - Hra na hudební nástroj – flétna
        - Poslech moderní i vážné hudby
        - Hudební hry a soutěže
    - **Literárně-dramatické**
        - Četba z dětských časopisů – Sluníčko, Mateřídouška, Pastelka
        - Četba knih z místní knihovny i vlastních
        - Přednes krátkých básniček
        - Pokusy o dramatickou a literární činnost
        - Návštěvy kulturních zařízení

Příprava na vyučování

- Práce s knihou, časopisy, encyklopediemi
- Rébusy
- Vědomostní soutěže
- Křížovky
- Kvízy
- Poslechové činnosti
- Vycházky
- Vypracovávání domácích úkolů – vždy se souhlasem rodičů

Pobyt dětí v družině provází řada režimových momentů – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti. Snažíme se, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a děti je vykonávaly automaticky.

Prezentace školní družiny

- Pravidelná aktualizace internetových stránek ŠD
- Výzdoba interiérů školy
- Výroba dárků pro budoucí prvňáčky
- Vánoční a velikonoční dílny pro rodiče s dětmi
- Výroba přání ke Dni matek – akce pořádaná městysem Vranov nad Dyjí
- Velikonoční výstavka v místní knihovně
- Vystavení fotografií z činnosti ŠD ve vitríně na náměstí

Časový plán

ŠVP není vymezen pro konkrétní věkový stupeň. Je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus, určen dětem od první do páté třídy.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. Místo, kde žijeme

Náš domov

- Vyprávíme o životě naší rodiny (3,4,6)
- Kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný čas (3,4,6)
- Pomocí stavebnice stavíme náš dům (2,3,5)
- Zařizujeme si náš pokoj (nábytek a vybavení) – vystřihujeme, sestavujeme, kreslíme (2,3,4,6)
- Vyrábíme dům svých představ z krabiček (2,3,5)

Naše škola

- Seznamujeme se s prostředím školy (1,2,6)
- Seznamujeme se s řádem ŠD (1,2,3,4)
- Zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (1,3)
- Zjišťujeme, koho zde můžeme potkat, zdravíme dospělé (1,3,4,5)
- Podílíme se na výzdobě školy (1,6)
- Výsledky naší práce prezentujeme na chodbě školy (1,3,6)
- Zdobíme školní družinu (1,6)
- Zkoušíme vařit ve školní kuchyňce (1,2,6)
- Vytváříme pěkné prostředí v ŠD (1,2,6)

Cesta do školy

- Povídáme si o cestě do školy a domů (1,2,4)
- Ptáme se na bezpečnost cesty (1,2,4)
- Zajímáme se o dopravní značky v našem okolí (1,2,6)
- Plánujeme nejkratší cestu do školy a ze školy (1,3)
- Znázorňujeme různé dopravní prostředky (1,3)
- Povídáme si o správném chování při čekání na autobus (1,3,4,5)

Chodec a cyklista

- Zjišťujeme, co nesmí chybět na našem kole (1,6)
- Kontrolujeme vybavení kol (1,2,3)
- Upevňujeme znalosti pravidel o bezpečnosti (1,2,3,4)
- Hrajeme si na policisty, chodce (1,2,3,6)
- Hrajeme si na cyklisty (1,2,3,6)
- Vyrábíme dopravní značky (2,5)
- Soutěžíme ve znalostech dopravních značek (1,2,6)

Náš městys

- Objevujeme zajímavosti našeho městyse - budovy, sochy, pomníky (1,2,5,6)
- Hledáme zajímavá místa (1,2,3,5,)
- Poznáváme památky našeho městyse – zámek (1,2,4,5,6)
- Poznáváme zajímavá místa – přehrada (1,2,4,5,6)
- Kreslíme, malujeme místa, kde je nám hezky, kam rádi chodíme (2,5)
- Seznamujeme se s okolní přírodou – Národní park Podyjí, vycházky do lesa (1–6)

- Sestavujeme krajinu z přírodních materiálů (1,2,3,5)
- Seznamujeme se s mapovými značkami, učíme se je poznávat (1,2,3)
- Cestujeme prstem po mapě, „navštěvujeme“ známá místa, kde někteří z nás bydlí (1,3,6)
- Povídáme si o práci obecního úřadu (1,3,4)
- Na vycházce si povídáme o tom, kde pracují a co dělají naši rodiče (3,4,5)
- Navštěvujeme informační středisko a získáváme tak zajímavé informace o našem regionu (1, 3, 4)
- Seznamujeme se s posláním obchodů, lékárny a pošty (1,3,5)
- Zjišťujeme, co všechno musí pracovníci pošty umět (1,2)
- Hrajeme si na doručovatele (3,6)
- Navrhujeme dopisní známky (2,4,5)
- Píšeme pohledy s adresou (2,4)
- Hrajeme si na prodavače a kupující – nakupujeme a prodáváme (2,3,4)
- Besedujeme na téma Ten dělá to a ten zas tohle – „zajímavá povolání“ v naší obci – hrázný, kapitán lodi, kastelán, pracovníci Národního parku (2,4)
- Zjišťujeme, kde v naší obci pracují a co dělají policisté, hasiči, zemědělci, prodavači, lékaři, zdr. sestry, truhláři, zedníci, popeláři apod. (1,2,6)
- Navštěvujeme knihovnu (3,5,6)
- Čteme pověsti a příběhy z našeho regionu (1,3)
- Povídáme si o naší oblíbené knize (3,5)
- Povídáme si o ilustracích, které knihu doplňují (3,5)
- Výtvarně zpracováváme oblíbené literární hrdiny (2,6)
- Ilustrujeme přečtené pohádky (1,2,6)
- Navrhujeme obal dětské knihy (1,2,6)
- Vyrábíme záložku do knihy (1,6)
- Kreslíme znak naší obce, povídáme si o jeho motivech (1,5,6)
- Vyprávíme si, co jsou masopustní zvyky (1,3,4)
- Vypravujeme si o maškarním průvodu, který prochází naším městysem (3,4,6)
- Vyrábíme masopustní masky (1,2,6)
- Zdobíme družinu nejlepšími maskami (3,4,5)
- Vyrábíme Morenu (1,2,6)
- Učíme se písně, básničky a říkadla k rozloučení se zimou (1,2,6)
- Besedujeme o lidových zvycích a tradicích (1,3,6)
- Vytváříme tradiční předměty z proutí, lýka, papíru, odstřižků apod. (1,2,6)
- Vyprávíme si o místních slavnostech a zvycích – např. Znojemské vinobraní, posvícení, masopust.. (1,3,6)
- Připravujeme slavnosti v družině (3,4,5,6)
- Vyrábíme tradiční ozdobné předměty (1,2,6)
- Vyprávíme si o dětech v jiných zemích – různé národnosti (1,4,5)

2. Lidé kolem nás

Rodina

- Navštěvujeme pracoviště našich rodičů (3,4)
- Povolání rodičů výtvarně zpracováváme (3,4)
- Vyprávíme o životě prarodičů (3,4)
- Vyrábíme přáníčka k narozeninám a jmeninám (3,4,6)
- Vyrábíme dárky pro radost (3,4,6)
- Hrajeme si na řemesla (3,4)
- Povídáme si o naší širší rodině (3,4)
- Uvědomujeme si slušné a laskavé chování k našim rodičům (1-5)

Maminka

- Besedujeme o tom, co pro nás maminka znamená (2,4)
- Vyprávíme si o jejích vlastnostech (1,3,4)
- Kreslíme, malujeme maminku (1,3,4,6)
- Vyrábíme dárky nejen ke Dni matek (1,3,6)

Kamarádi

- Vyprávíme o našem kamarádovi, o jeho dobrých vlastnostech (2,4)
- Nacházíme na každém spolužákovi něco pěkného, je něčím zajímavý (1-6)
- Hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda (1,3,4)
- Při hře zjišťujeme, jak se známe (1,3,5)
- Vyrábíme dárečky pro budoucí prvňáčky (2,3,4,6)
- Navazujeme kamarádské a přátelské vztahy (1-6)
- Vnímáme individualitu a odlišnost druhého (1-6)

Člověk mezi lidmi

- Besedujeme o „kouzelných“ slovech – děkuji, prosím, omlouvám se (1,2,3,5)
- Hrajeme scénky s „kouzelnými“ slovíčky (1,2,3,5)
- Uvědomujeme si, že se máme chovat slušně, laskavě (1-6)
- Seznamujeme se se základy společenského chování (1,2,4)
- Učíme se aranžovat květiny na stůl (2,5,6)
- Připravujeme slavnostní tabuli a hrajeme si na hostinu (1,3,5)
- Povídáme si, čím můžeme druhého potěšit – dárkem, pochvalou, úsměvem, svým chováním, zájmem, praktickou pomocí (1-6)
- Přemýšlíme, jaké dárky je vhodné darovat při různých příležitostech kamarádům, dospělým (2,5)
- Uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (3,5)
- Představujeme si pocity nevidomého člověka (3,4,5)
- Orientujeme se v prostoru – zkoušíme poslepu dojít k cíli (2,4,5)
- Zkoušíme se dorozumět jen odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí (4,5)
- Cvičíme hmat (2,3,4)
- Připomínáme si vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích (1-5)
- Zdokonalujeme své chování na chodníku, na silnici, na přechodu (1-6)

Jazyk a řeč

- Vyprávíme si pohádky (3,5,6)
- Vyprávíme si příběhy ze života (3,6)
- Dramatizujeme jednoduché pohádky a příběhy (1,2,6)
- Cvičíme si jazyk – jazykolamy a dechová cvičení (1,3,5)
- Čteme s porozuměním z knih, časopisů a encyklopedií (1,3,6)
- Povídáme si o pořadech v televizi, doporučujeme si vhodné pořady (3,6)
- Čteme si pohádky (1,3,6)
- Čteme si příběhy (1,3,6)
- Čteme si pověsti (1,3,6)
- Zúčastňujeme se recitační soutěže (1,3,4,5)

Svátky a oslavy

- Seznamujeme se se jmény v kalendáři (1,4,5)
- Blahopřejeme všem spolužákům, kteří mají ve školním roce svátek (1,4,5)
- Vyrábíme přání pro oslavence (1,4,5)
- Pořádáme „Dýňovou slavnost“ (3,6)
- Povídáme si o svátku sv. Valentýna (1,3,5)
- Připravujeme občerstvení – „Rej čarodějnic“ (1,2,6)
- Vyrábíme kostýmy na čarodějnický den (1,2,3,6)
- Povídáme si o významu Dne dětí (1,2,3,4,5)
- Plánujeme oslavu Dne dětí (1,2,3,6)
- Oslavujeme školní výsledky v prvním pololetí (3,4)
- Oslavujeme školní úspěchy (konec školního roku) (3,4)

Adventní čas, čas Vánoc

- Vnímáme náladu přicházejících svátků (2,3)
- Vyprávíme si o smyslu adventní doby (2,3)
- Školní družinu zdobíme vánočními motivy (2,4,5,6)
- Zdobíme interiér školy (2,4,5,6)
- Vyrábíme adventní věnec (2,4,5,6)
- Vyrábíme Mikuláše, čerty, anděly (3,4)
- Připravujeme se na vánoční dílny (3,6)
- Vyprávíme si o vánočních zvycích, které dodržujeme v naší rodině (1,3)
- Vyrábíme vánoční ozdoby z papíru, ořechových skořápek, šišek a jiných přírodnin (1,2,6)
- Tvoříme vánoční přání spojené s novoročním (4,6)
- Vyrábíme jmenovky k dárkům (4,6)
- Zkoušíme vystřihovávat různé tvary s vánoční tématikou (1,2,6)
- Na vycházkách pozorujeme výzdobu obce, náměstí, obchodů (3,4)
- Posloucháme a zpíváme vánoční písně a koledy (1,3,6)

Velikonoce

- Čteme si o zvycích spojených s jarem (1,3)
- Zdobíme školní družinu a interiéry školy (5,6)
- Podílíme se na výstavě v místní knihovně (5,6)
- Připravujeme se na velikonoční dílny (36)
- Malujeme a zdobíme kraslice (1,6)
- Recitujeme velikonoční básně (3,6)

V naší jídelně

- Při stolování dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování u stolu (2,5)
- Denně dodržujeme zásady správného stolování (1,3)

3. Lidé a čas

Náš denní režim

- Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnost a zábavu (1,2,3,6)
- Plánujeme náš odpočinek po příchodu ze školy (1,6)
- Kreslíme, co nás nejvíc baví, čemu věnujeme nejvíc času (1,5,6)
- Hrajeme si hru Odhad času (2,4,6)
- Využíváme počítač pro získávání mnoha informací (1,5)
- Vyprávíme, co jsme zažili o víkendu (2-6)
- Povídáme si o zážitcích z prázdnin (1,2,3,6)
- Pozorujeme roční období – členění roku (1-6)
- Uvědomujeme si posloupnost měsíců v roce (1,2,3)
- Pracujeme s didaktickými hrami – využíváme počítač (1,2,3,4,6)
- Zamýšlíme se nad správným využíváním času (1-6)
- Vážíme si svého volného času i času druhých (1-6)
- Besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zbytečná zranění (2,3,6)

Jak se mění lidé

- Prohlížíme si fotografie z dětství našich rodičů (1,3,4)
- Prohlížíme si fotografie našeho raného dětství (1,3,5)
- Besedujeme o tom, co člověk může v jednotlivých věkových obdobích zažít a naučit se (1,2,3)
- Vyprávíme si nejzajímavější příhody z našeho raného dětství (3,5)
- Vyrábíme dárečky pro seniory a předáváme jim je (1,4,6)

Historie a pokrok

- Pátráme, jak se dříve žilo na hradech a zámcích – kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme, lepíme (1,2,3,6)
- Besedujeme o domácnosti dříve a dnes – vybavení, doplňky, spotřebiče (1,3)
- Kreslíme starší stavení a moderní dům (1,2)
- Vyrábíme chaloupku z papíru (1,2,6)
- Kreslíme moderní spotřebiče a navrhujeme některé pomocníky pro budoucnost (4,6)
- Vyprávíme si o různých stylech oblečení – dříve a nyní (5,6)

Období roku

- Povídáme si o významu lidových zábav (1-6)
    - Seznamujeme se s tradicemi a zvyky (1-6)
        - Masopust
        - Morena
        - Posvícení
        - Dušičky
        - Vánoce
        - Velikonoce
    - Lidové pranostiky
    - Přísloví
    - Pověry o nadpřirozených bytostech
        - vyrábíme čarodějnice
        - „čertování“ ve školní družině

- Pečeme tradiční moučníky (1,2,3,6)
    - Velikonoce
    - Vánoce
- Podílíme se na velikonoční a vánoční výstavě v místní knihovně (2,4,6)
- Zpíváme lidové písně (1,2,6)
- Zpíváme koledy (1,2,6)

Roční období, počasí

- Učíme orientovat se v čase – pojmenováváme roční období, jednotlivé měsíce a dny (1,4)
- K jednotlivým měsícům přednášíme básničky (1,3,5)
- Vysvětlujeme si pranostiky a doplňujeme je ilustracemi – uspořádáme výstavu (1,3,6)
- Uvědomujeme si, jak se příroda během roku mění (1,2,6)
- Vyrábíme kalendář a během roku ho výtvarně zpracováváme (1,2,6)
- Společně plánujeme akce na jednotlivá roční období (4,6)
- Kreslíme symboly jednotlivých ročních období (1,2)
- Povídáme si o změnách délky dnů během roku (1,2)
- Porovnáváme počasí během roku, vytvoříme si týdenní kalendář o počasí (1,3,4)
- Připomeneme si vhodné oblečení pro jednotlivé počasí (1,2,4)
- Kreslíme deštníky, dešťové kapky, slunce, slunečníky… (1,6)
- Povídáme si o tom, jak se chráníme před sluncem, ukazujeme si krémy, pokrývky hlavy (1,3,6)
- Na internetu vyhledáme předpovědi počasí (1,2)
- Uvědomujeme si, jaké aktivity můžeme provádět v době deště nebo slunce (2,6)

Měření času

- Seznamujeme se s různými měřidly času a názorně si některé předvedeme, využijeme i encyklopedie, internet (1,3)
- Seznamujeme se s přesýpacími hodinami (2,6)
- Vyrobíme si hodiny z papíru s pohyblivými ručičkami (1,2,4)
- Skládáme puzzle, obrázky na čas (2,6)
- Ukážeme si, jak se měří čas sportovcům, zkusíme si práci se stopkami (1,3,6)

4. Rozmanitost přírody

Zvířata a rostliny kolem nás

- Na vycházkách pozorujeme přírodu (3,5,6)
- Pozorujeme zbarvené listí (1,2,3)
- Pozorujeme určitý strom v jednotlivých ročních obdobích (2,6)
- Při vycházkách upevňujeme pravidla chování v přírodě (3,5,6)
- Naslouchámе zvukům přírody, určujeme původce zvuku (1,2,3)
- Sbíráme různé přírodniny (1,4,6)
- V lese stavíme domečky z přírodnin (2,5,6)
- Vyrábíme „lesní skřítky“ z přírodnin (2,5,6)
- Zdobíme školní družinu a interiéry školy přírodninami (1–6)
- Pozorujeme mravence, brouky – učíme se je poznávat a pojmenovávat (1,2)
- Čteme knihu Ferda mravenec (1,6)
- Při vycházkách pozorujeme život na stromech (1,2,3)
- Učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu (1,2,4)
- Kreslíme a modelujeme ptačí hnízdo s mláďaty (1,2,6)
- Krmíme ptáčky v zimě, víme co jim chutná a co jim škodí (3,5,6)
- Sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy ptáků, kdy odlétají (1,2,3)
- Pracujeme s atlasem, encyklopediemi (1,6)
- Vyhledáváme různé informace o ptácích, rostlinách, zvířátkách (1,6)
- Hrajeme pexesa, kvarteta s náměty živočichů a rostlin (1,2,4)
- Pečujeme o květiny v ŠD – pěstujeme, přesazujeme, zaléváme (1,2,6)
- Povídáme si o různých odrůdách květin (1,3)
- Rozeznáváme květiny – květiny na zahrádce (1,2)
- Pozorujeme klíčení semínek (2,6)
- Soutěžíme v poznávání zvířat (2,4,6)
- Napodobujeme hlasy zvířat (2,3,4)
- Zkoušíme, jak skáče žába, jak se plazí had apod. (3,5,6)
- Dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny (1,3)
- Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat a rostlin (4,6)
- Určujeme rostliny podle výrazné vůně – česnek, křen, mateřídouška apod. (1,3)
- Besedujeme o právech každého živočicha na život (2,3,5)
- Vyprávíme si o útulcích pro zvířata (2,3,5)
- Vyprávíme si o domácích zvířatech (1,3,6)
- Vyprávíme si o domácích mazlíčcích, kreslíme je (1,2,6)
- Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm (1,3,6)
- Na vycházkách poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí (1,2,6)
- Rozdělujeme zvířata, která žijí v ZOO a v lese, domácí, vodní a jiné živočichy (1,2,6)
- Kreslíme lesní zvířata (1,6)

Roční období

- Besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty (1,2,5)
- Čteme si o přírodě a jejich proměnách (1,3)
- Recitujeme básničky s přírodní tématikou (1,3,5)
- Zpíváme známé písničky o zvířatech, rostlinách, počasí apod. (1,3,5)
- Dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny (1,3)
- Pozorujeme změny v přírodě a malujeme je (1,3)

- Výtvarně zpracováváme změny v přírodě (2,3,6)
- Na vycházkách pozorujeme a poznáváme živočichy a rostliny z obrázků, vědomosti procvičujeme při didaktických hrách (1,2)
- V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je (1,2,3)
- Porovnáváme pranostiky k jednotlivým dnům s aktuálním vývojem počasí (2,3,5)
- Sledujeme počasí v závislosti na ročním období (1,2,3,4)
- Povídáme si o vodě, jejich skupenstvích (1,2)
- Provádíme jednoduché pokusy – odpařování vody, srážení par, vlastnosti mrznoucí vody (1, 2)
- Pozorujeme řeku Dyji v závislosti na ročním období (1,3,4)

Podzim

- Poznáváme ovoce a zeleninu podle hmatu, chuti, vůně (1,3)
- Modelujeme ovoce a zeleninu (1,2,6)
- Povídáme si, jak sklízíme a uchováváme ovoce a zeleninu (1,2)
- Vyrábíme draky (2,6)
- Na vycházkách sbíráme listy, výtvarně je zpracováváme (1,2,6)
- Obtiskujeme listy (1,2,6)
- Lisujeme listy – vytváříme obrázky, koláže (1,2,3,6)
- Na vycházkách sbíráme plody – žaludy, kaštany, šípky, které využijeme pro práci s přírodninami a později i pro výzdobu vánočního stromu v lese (3,5,6)

Zima

- Vyrábíme jednoduchá krmítka (1,2,4,6)
- Z přinesených surovin děláme směs na krmení ptáků, sledujeme je (1,2,6)
- Zdobíme vánoční strom v lese – jablka, mrkev, žaludy, kaštany apod. (1-6)
- Pozorujeme labutě a divoké kačeny žijící u řeky (1,2,4,6)
- Pozorujeme zamrzání přehrady (1,2,4,6)
- Malujeme zimní odstíny (2,3,6)

Jaro

- Pozorujeme probouzející se přírodu (1,3,6)
- Pozorujeme jarní práce na poli a v zahradě (1,3)
- Sejeme obilí do misek – pozorujeme postupně jeho růst (1,2,4,6)
- Podle atlasu určujeme přilétající ptáky (1,2,3)
- Pozorujeme kvetoucí stromy na školní zahradě (1,2,3)
- Pojmenováváme květiny a dřeviny na zahrádkách (1,2,3)
- Při pobytu na školní zahradě pozorujeme a poznáváme luční květiny (1,3,6)
- Kreslíme a malujeme první jarní květiny (1,3,6)
- Povídáme si o léčivých rostlinách (1,3,5)
- Na vycházkách poznáváme léčivé byliny (1,3,5)
- Kreslíme mláďata domácích zvířat (1,6)

Chráníme si své životní prostředí

- Při vycházkách pozorujeme čistotu a úpravu okolí (1,3,5)
- Pomáháme při úklidu svého bydliště a okolí školy (5 6)
- U příležitosti Dne Země mluvíme o rozmanitých způsobech ochrany životního prostředí (1-6)
- Ujasňujeme si, jak správně třídit odpad (1,2,3,5)

- Na vycházkách si všímáme, čím člověk poškozuje přírodu (1-6)
- Vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě (1-6)
- Hrajeme hru Co do lesa nepatří (1,2,5)

Národní park Podyjí

- Zamýšlíme se, proč vznikají národní parky (1-6)
- Seznamujeme se s NP Podyjí (1-6)
- Poznáváme chráněné živočichy žijící v NP (1,2,6)
- Poznáváme chráněné rostliny v NP (1,2,6)

5. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme své tělo

- Vyprávíme si o lidském těle a jeho funkcích (1,2,3)
- Poznáváme nejdůležitější tělesné orgány (1,2,3)
- Hrajeme si na lékaře a zdravotní sestřičky (2,3)

Pečujeme o své zdraví

- Otužujeme se pobytem na čerstvém vzduchu (5,6)
- Vyprávíme si o otužování a zdravém životním stylu (1,3)
- Zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat (5,6)
- Kontrolujeme běžnou denní hygienu a čistotu oděvu (3,5,6)
- Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu (1,4,5)
- Ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání, použití WC, stolování apod. (1,2,3)
- V časopisech hledáme obrázky zdravých a méně zdravých potravin (4,5,6)
- Kreslíme ovoce a zeleninu (1,3,6)
- Besedujeme o vitamínech (3,4)
- Připravujeme slavnostní stůl pro oslavu (1,2,4,5)
- Připravujeme rychlé a zdravé občerstvení (1,2,5,6)
- Pečeme buchtu s ovocem (1,2,5,6)
- Připravujeme ovocné odpoledne (4,6)
- Připravujeme Jablíčkový den (4,6)
- Poznáváme smysly – čich, chuť, hmat (1,3)
- Poznáváme houby, které rostou v blízkém lese (1,3)
- Pracujeme s atlasem hub (1,3)
- Na vycházkách do přírody si ověřujeme své znalosti hub (1,5)
- Povídáme si, co nebezpečného by se nám mohlo přihodit – prázdniny bez úrazu (1,2, 3,6)

U lékaře

- Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, zacházet s léky (1,2,3)
- Vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku (1,3)
- Čteme o dětských nemocech a jejich léčení (1 6)
- Zajímáme se o zdravotní prevenci (1,6)
- Hrajeme si na lékaře a na pacienta (2,3)
- Vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům – jízda na kole, koupání (1,2,3,6)
- Povídáme si o návštěvě u zubního lékaře (1,2)
- Povídáme si o péči o náš chrup (1,2,3)
- Učíme se přivolat pomoc dospělého při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt (1,2,3)
- Ptáme se, co nám může uškodit – neznámá zvířata, lidé (1,2,3)
- Učíme se telefonovat – přivolat pomoc; dětské krizové centrum, linka důvěry (2,4,5)
- Povídáme si o návykových látkách, s nimiž se můžeme setkat (2,3,4,5)

Máme rádi pohyb

- Chodíme do přírody, na hřiště, na zahradu (5,6)
- Při pobytu venku zpíváme známé písničky (6)
- Učíme se nové pohybové hry (6)

- Hrajeme známé pohybové hry (6)
- Soutěžíme s míčem, se švihadlem (6)
- Odpočíváme při spontánních hrách (6)
- Pořádáme „Čertovský rej“ – tančíme, soutěžíme (6)
- Na zahradě pořádáme „Čarodějný rej“ – tančíme, soutěžíme (6)
- Pořádáme „družinové hrátky“ – plníme pohybové úkoly na stanovištích (2,3,4,5,6)
- Cvičíme uvolňovací cviky (6)
- Relaxujeme při hudbě (6)
- Při vycházkách překonáváme přírodní překážky (5,6)
- Vnímáme smysl sportovních činností (1,2,5)
- Víme, co je fair play – správné sportovní chování (1,2,5)
- Hrajeme různé pohybové soutěže (2,6)
- Otužujeme se pobytem a pohybem na čerstvém vzduchu (1-6)
- Závodíme v hodu sněhovou koulí na cíl a do dálky (3, -6)
- Stavíme stavby ze sněhu (3,6)
- Vytváříme obrázky a obrazce ze sněhu (3,6)

Materiální podmínky

- Prostory ŠD tvoří 3 na sebe navazující místnosti různých rozměrů
- Vybavení je přiměřené a je přizpůsobeno pro potřeby mimoškolních aktivit
- Nábytek je částečně opotřebovaný, zastaralý, chybí kryty na topení
- Židle i stoly odpovídají vzrůstu žáků prvního stupně
- Je třeba řešit materiálně technické vybavení ŠD nákupem her a pomůcek
- ŠD využívá tělocvičnu a školní pozemek s nově vybudovanou školní Zelenou zahradou
- Pitný režim dětí zajišťují rodiče

Ekonomické podmínky

Výše měsíční úplaty za pobyt dítěte v ŠD je stanoven na 50,- Kč. Poplatek platí rodiče nebo zákonní zástupci žáka v měsíčních splátkách vždy do 20. dne daného měsíce vychovatelce ŠD hotovostně.

Personální podmínky

- V ŠD pracuje jedna vychovatelka - ÚSO pedagogického směru, obor „Předškolní a mimoškolní pedagogika“
- Vychovatelka se každoročně podílí na přípravě školních akcí – vánoční besídka, vánoční a velikonoční dílny, soutěže, výlety, …
- Vychovatelka se zúčastňuje akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívá samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD
- V případě onemocnění učitele je vychovatelka schopna jej zastoupit ve vyučování

Možná rizika, která ovlivňují a narušují výchovně vzdělávací činnost

- Časová rozdílnost při nástupu dětí do ŠD po vyučování
- Více ročníků v oddělení
- Kroužky zájmové činnosti
- Přechody po budově – sociální zařízení, zájmové kroužky
- Odchody dětí domů
- Časový prostor na činnosti – přechod do školní jídelny (v budově MŠ)
- Zapomnětlivost dětí – hledání částí oděvu, pomůcek
- Zdravotní potíže dětí – bolesti, nevolnost; následné informování rodičů

Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Respektujeme individualitu každého žáka, vytváříme přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Na podmínkách pro žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracujeme adekvátně s přihlédnutím k jejich handicapu s rodiči a se školou. Dle stupně a charakteru jejich handicapu je umožňováno začleňování do volnočasových aktivit a jsou zajišťovány podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti.
Při výběru činnosti v ŠD, při motivování a hodnocení žáků je brán ohled na integraci těch, kteří mají specifické vzdělávací potřeby.
Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

Hygiena a bezpečnost v ŠD

- ŠD je naplňována maximálně do počtu 30 žáků, v případě potřeby se zřizuje druhé oddělení
- ŠD využívá k odpočinkové činnost koberec, k rukodělným a výtvarným činnostem, stolním hrám apod. stoly, které nemají tradiční uspořádání
- ŠD je vybavena umyvadlem, osvětlením, koberec je pravidelně vysáván a PVC myté mokrou cestou, místnosti jsou pravidelně větrány okny
- Pitný režim dětí zajišťují rodiče
- Provoz ŠD a doba odchodu dětí jsou přizpůsobeny požadavkům zákonných zástupců.
- Vychovatelka dbá na dostatečné stravovací návyky, bere ohled na jídla, která děti odmítají – po domluvě s rodiči
- Skladba zaměstnání je každoročně tvořena s ohledem na rozvrh jednotlivých ročníků a přizpůsobena zájmovým kroužkům, zohledňuje dojíždějící žáky
- Žáky vychovatelka přebírá od vyučujících po skončení vyučování té které třídy v prostorách ŠD
- Jestliže děti přechází ze školní družiny do školních kroužků, vyzvedne si je příslušný vedoucí kroužku. Při zpětném návratu dětí do školní družiny je předá opět vychovatelce.
- Na začátku školního jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v prostorech ZŠ, ŠD a na školní zahradě, při společných vycházkách a akcích, při přechodu z ŠD do ŠJ a zpět. O poučení je veden záznam v Přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.
- Lékárnička pro první pomoc je umístěna ve sborovně, je přístupna k ošetření v dopoledních i odpoledních hodinách, telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedena v Zápisních lístcích a Přehledu VVP
- Vychovatelka spolupracuje s rodiči, třídními učiteli a bezprostředně reaguje na výchovné a jiné problémy
- Vychovatelka vede děti k příznivému sociálnímu klimatu, vzájemnému respektu, přátelskému vztahu ke spolužákům a pracovníkům školy, učí je asertivně řešit konflikty – bránit se šikaně a patologickým jevům, vychovatelka je nápomocna při řešení problémů dětí

Závěr

Vychovatelka se snaží vytvářet takové prostředí, aby se děti cítily spokojené, bezpečné, jisté. Jsou vytvořena pravidla, která platí pro všechny účastníky družiny. Každé dítě má stejná práva, možnosti, povinnosti. Nabídka aktivit je dobrovolná. Vychovatelka dává dětem dostatek prostoru pro spontánní aktivity. Do plánování i hodnocení činností jsou děti aktivně zapojovány. Snaží se, aby každé dítě mohlo uplatnit své specifické vlohy a schopnosti, být tak v některých z nabízených činností úspěšný. Děti nejsou přetěžovány, dostávají srozumitelné pokyny. Při práci v nich vychovatelka rozvíjí citlivost pro vzájemnou pomoc a toleranci, podporu ve vztahu k ostatním, ohleduplnost, zdvořilost, solidaritu. Podporuje důvěru dítěte v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení.